

Elke drie maanden verzorgt de VKCR een overzicht van de laatste ontwikkelingen op het gebied van kunst, cultuur en recht.

Suggesties, aanvullingen en opmerkingen zijn van harte welkom op het mailadres: nieuws.vkcr@gmail.com

INHOUD

1. Wet- en regelgeving
2. Kunsthandel
3. Criminaliteit
4. Musea
5. Restitutie
6. Uitingvrijheid
7. Overig nieuws

Kalender/ Events

Overzicht virtuele musea

[Virtuele tours](#)

[Google Arts and Culture](#)

Kalender

[Kalender RCE](#)

[9 nov: Nationaal Monumentencongres](#)

[1 dec: VKCR najaarsbijeenkomst](#)

[8 dec: Auteursrecht en Collectief beheer](#)

Jens Haaning, *Take the Money And Run* (2021). Courtesy of the Kunsten Museum of Modern Art.

Mededelingen

Een event organiseren/delen

Als u - lid van de vereniging - een event organiseert op het gebied van kunst, cultuur en recht, dan kunt u de uitnodiging desgewenst naar ons sturen. Wij zullen hem in beginsel in onze kalender zetten.

Graag willen wij u erop attenderen dat advocaten PO-punten kunnen verkrijgen door de voor- en najaarsbijeenkomsten van de VKCR bij te wonen. Met het volledig bijwonen van een bijeenkomst verkrijgt een advocaat 2 PO-punten.

Graag attenderen wij u op het artikel *Waarde economisch verkeer en marktwaarde bij de taxatie van kunst en antiek – theorie en praktijk* van VKCR-lid mevrouw P.M.A. Jansma. Het artikel is gepubliceerd in het Weekblad Fiscaal Recht.

1. Wet- en regelgeving

26 juli. Europese lobby voor verlaging btw-tarieven op kunstverkoop

Op dit moment is bij verschillende regeringen van lidstaten van de Europese Unie een lobby gaande om de btw-tarieven op kunstverkoop in Europa te verlagen. Op 5 april vorig jaar werd een nieuwe Europese richtlijn aangenomen met het doel om één btw-stelsel te creëren. Door de richtlijn kunnen de lidstaten intern hun eigen verlaagde tarieven vaststellen. Zij moeten de richtlijn in nationale wetgeving hebben omgezet voor het einde van 2024. Het btw-tarief kan niet lager zijn dan 5% van de volledige prijs van specifieke goederen en diensten die worden geacht "doelstellingen van algemeen belang na te streven".

Bron: The Art Newspaper

19 juli. Kunstgalerie veroordeeld voor misleiding

Het gerechtshof in Arnhem heeft geoordeeld dat de kunsthandel Simonis & Buunk de verkoper van het schilderij *De hooiers* uit 1925 van Jan Altink bewust heeft misleid door bij de verkoop valse informatie te geven. In 2021 oordeelde de rechtbank in Zutphen dat de verkoper verkeerd had gehandeld. De verkoper van het schilderij, Daan van Seventer, accepteerde een anoniem bod van 27.000 euro dat werd uitgebracht onder de naam 'Slim'. Een potentiële andere koper, Herbert Dijkstra, adviseerde Van Seventer in te gaan op het anonieme bod nadat Dijkstra met de kunsthandelaar telefonisch had gesproken over de waarde van het schilderij. De kunsthandelaar zei in dat gesprek dat de waarde van het schilderij maximaal 15.000 euro waard was. Na acceptatie van het anonieme bod bleek dat 'Slim', de anonieme bidder, de kunsthandelaar Simonis & Buunk was. Van Seventer voelde zich misleid en weigerde het schilderij te leveren. De kunsthandelaar startte een bodemprocedure en won destijds omdat Van Seventer het bod had geaccepteerd. Het gerechtshof heeft nu bepaald dat de kunsthandelaar moet 47.000 euro terugbetalen plus de proces- en advocatenkosten.

Bron: NRC Handelsblad

2. Kunsthandel

14 sept. Kunstgalerie wint rechtszaak van fotograaf

Galerie Gagosian heeft de rechtszaak gewonnen die door fotograaf Donald Graham was gestart over de fotoserie 'New Portraits' gemaakt door Richard Prince. De galerie toonde de fotoserie van Prince, waaronder het kunstwerk *Untitled (Portrait of Rastajay92)* in 2014. Na de tentoonstelling in de galerie startte Donald Graham een rechtszaak omdat zijn beeld *Rastafarian Smoking a Joint* verscheen in *Prince' Untitled (Portrait of Rastajay92)* en eiste schadevergoeding. Het laatstgenoemde kunstwerk werd gebruikt in promotiemateriaal voor de tentoonstelling. De rechter oordeelde dat de galerie Graham niet hoeft te betalen voor 'niet-gerealiseerde winsten' in verband met de toe-eigening van het werk van de fotograaf door Prince. Volgens de rechter houdt het argument van Graham dat de galerie theoretische winst heeft behaald 'onvoldoende verband met de vermeende inbreuk en is te speculatief'.

Bron: The Art Newspaper

13 sept. Voormalig museumdirecteur beticht van onrechtmatige verkoop kunstwerken

De Stichting Van Genk beticht Ans van Berkum, voormalig directeur van het museum De Stadshof in Zwolle van het onrechtmatig verkopen van kunstwerken van Willem van Genk. Van Berkum was bij de ontruiming van het huis van Van Genk na diens overlijden en zou volgens de Stichting dozen

heeft meegenomen die werken van Van Genk zouden bevatten die niet op de inventarisatielijst zouden zijn opgenomen. Van Berkum zou verschillende kunstwerken van Van Genk te koop hebben aangeboden via de J-P Ritsch-Fisch Galerie in Straatsburg. De stichting heeft de galerie verzocht te stoppen met de verkoop omdat de werken aan de stichting zouden toebehoren.

Bron: [NRC Handelsblad](#)

11 sept. Veilingmeester schuldig aan vervalsen documentatie

Richard Beale, eigenaar van [Roma Numismatics](#) in Londen, heeft schuld bekend aan het vervalsen van documentatie over oude munten. Beale heeft de herkomstdocumenten vervalst om zeldzame oude munten te verkopen. Hij heeft ook schuld bekend voor twee aanklachten van samenzwering en drie aanklachten van bezit van gestolen goederen. Beale kan worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van 25 jaar.

Bron: [Artnet News](#)

21 aug. Kunsthandelaar start rechtszaak over eigendom kunstwerk

Edward Tyler Nahem, kunsthandelaar in New York start een rechtszaak tegen de erfgename van de voormalige eigenaar van een sculptuur van Alexander Calder. Nahem beweert dat het kunstwerk *Mobile de Bretagne* (1950) aan zijn galerie toebehoort en eist een schadevergoeding van 5 miljoen US dollar. Volgens Nahem kocht hij het sculptuur in 2017 van de Franse handelaar Elizabeth Royer-Grimblat die onderzoek had gedaan naar de door de nazi's geroofde kunst. Na de aankoop nam de dochter van de inmiddels overleden eigenaar contact op met Nahem en claimde dat haar moeder het sculptuur nooit had willen verkopen. Nahem weigert het sculptuur terug te geven en beweert dat hij de eigenaar is.

Bron: [The Art Newspaper](#)

15 aug. Veilinghuis aangeklaagd voor 'misleidende' marketing

Een groep verzamelaars heeft Sotheby's toegevoegd in hun rechtszaak over de verkoop van 101 Bored Ape Yacht Club NFT's. Sotheby's zou in 2021 'misleidende' marketing hebben uitgevoerd. Naast Sotheby's worden ook Yuga Labs, de makers van Bored Ape Yacht Club (BAYC), en een aantal internationale beroemdheden aangeklaagd voor het voeren van van misleidende praktijken met betrekking tot hun marketing en verkoop van NFT's. Deze marketing zou de prijs van de NFT's op de kunstmarkt hebben opgeblazen. De NFT's werden verkocht voor 24,2 miljoen US dollar en dat lag ver boven de geschatte waarde van \$12 miljoen tot \$18 miljoen US dollar. Sotheby's zou de indruk hebben gewekt dat "de markt voor BAYC NFT's zou zijn overgestoken naar een mainstream publiek".

Bron: [Artnet News](#)

7 aug. Kunsthandelaar wordt beschuldigd van achterhouden betalingen

Kunsthandelaar Kavi Gupta uit Chicago wordt door kunstenaar Jeffrey Gibson beschuldigd van het achterhouden van meer dan 600.000 US dollar. Gibson is een rechtszaak tegen hem gestart, maar Gupta ontkent de beschuldiging. Gupta en Gibson zijn het oneens over hoe de kosten die de galerie maakt voor de verkoop van Gibsons kunstwerken moeten worden gedekt. Ze kwamen in 2018 overeen dat de opbrengst van de verkoop van Gibson's kunstwerken die door de galerie werden verkocht te verdelen. Nu claimt Gibson nog 638.919,31 US dollar tegoed te hebben.

Bron: [The Art Newspaper](#)

28 juli. Antiekhandel niet 'de op twee na grootste illegale handel ter wereld'

Uit een [nieuw rapport](#) blijkt dat antiekhandel niet 'de op twee na grootste illegale handel ter wereld' is. De auteurs van het rapport zijn Donna Yates en en Neil Brodie. Yates is een criminoloog-archeoloog die doceert op de Universiteit van Maastricht. Brodie is een archeoloog en senior research fellow aan de Universiteit van Oxford.

Bron: [The Art Newspaper](#)

27 juli. Rechtbank in Londen acht kunsthandelaar schuldig kwijtraken kunstwerk

Een rechtbank in Londen heeft de kunsthandelaar Esparanza Koren schuldig bevonden aan het kwijtraken van het kunstwerk *Untitled in Red* (2011) van kunstenaar Bosco Sodi. De rechtszaak was aangespannen door de galerie Principal Art en eiste 85.700 Britse pond van Koren. Koren vertegenwoordigde de galerie voor een korte tijd en kreeg het kunstwerk van Sodi in bruikleen voor een tentoonstelling. Na de tentoonstelling kreeg de galerie het werk nooit terug van Koren. Hij beweert niet te weten waar het kunstwerk zich bevindt. Koren moet van de rechter een boete betalen van \$142.700 voor het kwijtraken van een werk van Bosco

Bron: [Artnet News](#)

19 juli. Amerikaanse galeriehoudster schuldig aan kunstfraude

Wendy Halsted Beard, een voormalige galeriehoudster uit Michigan pleit schuldig aan kunstfraude. Zij heeft voor meer dan 1,5 miljoen US meer dan 10 kunstverzamelaars opgelicht. Halsted Beard deed dit door aan de kunstverzamelaars fotoafdrukken te verkopen die ze in consignatie had ontvangen. Daarbij bracht ze de eigenaren van de foto's niet op de hoogte en ze stak de winst in eigen zak. Halsted Beard kan worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van 20 jaar.

Bron: [The Art Newspaper](#)

3. Criminaliteit

12 sept. Gestolen Van Gogh weer terug

Het schilderij van Vincent van Gogh, *'Lentetuin, de pastoretuin te Nuenen in het voorjaar'* (1884) is weer terug. Het schilderij werd in maart 2020 gestolen uit Museum Singer Laren. Het museum had het schilderij in bruikleen van het Groninger Museum. Na de diefstal heeft de verzekeraar de waarde van het schilderij vergoed. Daardoor is de verzekeraar de formele eigenaar van het schilderij geworden, maar het Groninger Museum heeft het recht om het als eerste aan te kopen. Het schilderij heeft door de diefstal wat schade opgelopen, maar verkeert nog in redelijke staat. Nils M. werd in hoger beroep veroordeeld tot een gevangenisstraf van 8 jaar voor de diefstal. Kunstdetective Arthur Brand heeft een grote rol gespeeld bij het terugvinden en terugkrijgen van het schilderij.

Bron: [Erfgoedstem](#)

1 sept. Handelaar veroordeeld voor verkoop vervalsingen objecten van inheemse bevolking Alaska

Cristobal "Cris" Magno Rodrigo, een handelaar uit Washington is veroordeeld voor verkopen van objecten van vervalsingen van de inheemse bevolking uit Alaska. Hij verkocht voor meer dan 1 miljoen US dollar houtsnijwerken en totempalen als authentieke objecten. De objecten waren echter gemaakt in de Filipijnen. Hij overtrad daarmee de [Indian Arts and Crafts Act](#) uit 1990. Deze wet op de waarheid verbiedt een onjuiste voorstelling van zaken bij de verkoop van inheemse Amerikaanse

kunstnijverheidsproducten in Amerika.

Bron: [The Art Newspaper](#)

16 aug. Voormalig museumdirecteur aangeklaagd wegens betrokkenheid bij vervalsingen

Aaron de Groft, voormalig directeur van het Orlando Museum of Art, is door het museum aangeklaagd vanwege zijn mogelijke betrokkenheid bij het vervalsen van diverse kunstwerken van Jean-Michel Basquiat. De Groft zou hebben geprofiteerd van de uiteindelijke verkoop van de valse kunstwerken van Basquiat. Hij zou ook daaropvolgend tentoonstellingen hebben georganiseerd met kunstwerken van Titiaan en Pollock. Het museum eist een schadevergoeding voor fraude, samenzwering, schending van fiduciaire plichten en contractbreuk. De voormalig directeur wordt genoemd naast vijf andere mede-eigenaren van de schilderijen die sinds begin 2022 werden tentoongesteld in de tentoonstelling Heroes & Monsters. Door de tentoonstelling in het museum zou de waarde van de schilderijen stijgen. De Groft was door de mede-eigenaren van de vervalsingen een aanzienlijk deel van de opbrengst belooft als hij in het museum de tentoonstelling zou laten plaatsvinden.

Bron: [The Art Newspaper](#)

14 juli. Kunstinstallatie in Italië verbrand

De politie in Napels heeft een dakloze man opgepakt die wordt verdacht van het in de brand steken van een kunstinstallatie van kunstenaar Michelangelo Pistoletto. Het kunstwerk, Venus van de Vodden genaamd, stond op het Piazza del Municipio en bestond uit een beeld van Venus tegenover een stapel vodden. Pistoletto wilde met dit kunstwerk kritiek geven op het consumentisme en de verloedering van de samenleving.

Bron: [Artnet News](#)

4. Musea

19 sept. Kunstenaar moet geld terugbetalen aan museum

De kunstenaar Jens Haaning moet van de rechtbank in Kopenhagen 72.000 US dollar terugbetalen aan het Kunsten Museum of Modern Art. Het museum had 84.000 US dollar geleend om een sculptuur uit 2007 opnieuw te maken. Het sculptuur had de vorm van bankbiljetten en was getiteld 'Een gemiddeld Deens jaarkomen' en stelde een salaris voor met kronen die op een canvas waren bevestigd. Het museum kreeg van de kunstenaar in 2021 twee lege frames die werden gepresenteerd als een nieuw conceptueel kunstwerk. Dit kunstwerk, met als titel 'Take the Money and Run' diende als protest tegen de lage lonen. Het museum toonde dit kunstwerk in de tentoonstelling, maar eiste na de tentoonstelling de lening van de kunstenaar terug zoals dat ook contractueel was vastgelegd. In een verklaring liet de kunstenaar weten dat het kunstwerk omvat dat hij als kunstenaar het geld van het museum heeft genomen. Volgens hem is dat geen diefstal maar contractbreuk en dat is onderdeel van het kunstwerk. Het kunstwerk is conceptueel als protest tegen het lage kunstenaarshonorarium dat hem werd aangeboden.

Bron: [Artnet News](#)

14 sept. Verschillende musea strafrechtelijk vervolgd voor bezit nazi-geroofde kunstwerken

Het Openbaar Ministerie van New York is bezig met een strafrechtelijk onderzoek tegen het Art Institute of Chicago, het Carnegie Museum of Pittsburgh en het Allen Memorial Art Museum aan het Oberlin College, voor het bezitten van nazi-geroofde kunstwerken. Het gaat respectievelijk om de kunstwerken *Russian War Prisoner* (1916), *Portrait of a Man* (1917) en de tekening *Girl With Black*

Hair (1911) van kunstenaar Egon Schiele. Onderzoekers claimen dat deze kunstwerken door de nazi's zijn gestolen van de Joodse eigenaar Fritz Grünbaum die in 1941 in Dachau werd gedood. De erven van Grünbaum zijn ook rechtszaken gestart tegen de Morgan Library, het Museum of Modern Art en het Santa Barbara Museum of Art.

Bron: [Artnet News](#)

21 aug. Conflict over beheer en eigendom collectie bedreigt voortbestaan museum

De directie van het Afrika Museum en de eigenaars van het landgoed waar het museum zich bevindt, de Congregatie van de Heilige Geest – de Spiritijnen, hebben een geschil over het beheer en de eigendom van de collectie. De collectie bestaat uit ongeveer 8000 artefacten. Deze collectie is door voormalige Nederlandse missionarissen meegenomen uit Tanzania, Angola, Nigeria en Ivoorkunst. De directie van het museum heeft kritiek op de nagemaakte Afrikaanse dorpen op het terrein van het museum als stereotype. Vanwege dit conflict overweegt de directie van Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW), dat het Afrika Museum sinds 2014 beheert, het Afrika Museum te sluiten. Het museum en de paters hadden vanwege het conflict besloten de samenwerking te stoppen. Het NMVW zoekt op een nieuwe locatie voor het opzetten van een nieuw museum. Het Afrika museum wil zelfstandig doorgaan met behoud van hun collectie. De Congregatie wil dat het ministerie van OCW, dat eigenaar is van de nationale collectie, de collectie van het Afrika Museum erkent, inclusief de gereconstrueerde dorpen.

Bron: [Erfgoedstem](#)

13 juli. Kunstcollectief hackt QR-codes museum

Kunstcollectief [K444](#) heeft bij de tentoonstelling van verzamelaar Emil Georg Bührle in het Kunsthaus de QR-codes gehackt. Bezoekers van de tentoonstelling kregen een andere interpretatie te zien op het werk van Bührle dan het museum oorspronkelijk had ingesteld. K444 beschrijft Bührle als "een nazi-sympathisant, autoritair militarist, op zijn minst een oorlogsprofiteur en waarschijnlijk een oorlogsmisdadiger". Bührle was industrieel uit Zwitserland die in 1956 overleed. Hij verdiende zijn vermogen met de verkoop van wapens aan nazi-Duitsland. Hij kocht ook kunstwerken die door de nazi's waren geroofd. De tentoonstelling omvat 170 impressionistische werken die in bruikleen zijn gegeven door de Bührle Foundation. Het kunstcollectief eist dat de geroofde kunstwerken onmiddellijk aan de erven van de rechtmatige Joodse eigenaren worden teruggegeven.

Bron: [The Art Newspaper](#)

3 juli. Nederlandse musea kopen eerder gerestitueerde kunstschaten

Het Rijksmuseum en het Kunstmuseum Den Haag hebben kunstschaten gekocht die eerder na [advies](#) van de Restitutiecommissie aan de rechtmatige eigenaren moesten worden teruggegeven. De kunstschaten, twee paar bijzondere zilveren zoutvaten, waren voor de Tweede Wereldoorlog in bezit van de Joodse Emma Budge uit Hamburg. Na haar dood in 1937 werden de kunstschaten geveild en de opbrengst ging naar de nazi's in plaats van naar de erven.

Bronnen: [NRC Handelsblad](#) en [Rijksmuseum](#) en [Kunstmuseum Den Haag](#)

5. Restitutie

15 sept. Nederland retourneert lijkwade aan Peru

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft een Peruaanse lijkwade teruggegeven aan Peru. De lijkwade is in ontvangst genomen door Marisol Agüero Colunga, de ambassadeur van Peru.

De lijkwade was anoniem ingeleverd in de CITES inleverbak. Op deze plek kunnen objecten worden ingeleverd die gemaakt zijn van bedreigde dier- en plantensoorten en die niet verkocht of overgedragen mogen worden. De Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) reguleert en verbiedt de internationale handel in bedreigde plant- en diersoorten. Het doel van het verdrag is om te voorkomen dat dier- en plantsoorten in het wild uitsterven als gevolg van handel. Bij de ingeleverde lijkwade lag een briefje waarop stond dat het uit Peru was meegenomen en dat deze persoon daar later spijt van had.

Bron: Rijksoverheid

5 sept. Duitse adviescommissie wil meer bevoegdheden

De adviescommissie in Duitsland voor nazi-roofkunst heeft de regering gevraagd om de commissie meer bevoegdheden te geven en roept op tot een nieuwe restitutiewet. De commissie vindt het huidige kader waarin zij moet adviseren 'onbevredigend' en de wetgeving omtrent dit onderwerp is aan herziening toe. De adviescommissie is 20 jaar geleden opgericht om niet-bindende adviezen te geven ten aanzien van claims van erfgenamen van eigenaren wiens kunstwerken door de nazi's zijn geroofd. De commissie heeft sinds de oprichting 23 adviezen uitgebracht. Een gewenste wijziging is dat alleen de eisers de commissie om een advies over een kunstwerken kunnen verzoeken, terwijl dat op dit moment de eisers en de huidige houders moeten zijn. Deze situatie wordt als onaanvaardbaar en ongepast beschouwd. De commissie wenst ook dat haar adviezen juridisch bindend worden. Een nieuwe restitutiewet zou het mogelijk moeten maken dat de commissie een vonnis uitspreekt over de nazi-geroofde kunstwerken. En een centraal instituut voor herkomstonderzoek moet volgens de commissie worden opgericht.

Bron: The Art Newspaper

5 sept. Museum retourneert objecten aan inheemse bewoners Australië

Het Manchester Museum geeft 174 voorwerpen terug aan de inheemse bewoners van Australië als onderdeel van een groot repatriëringsproject. Onder andere schelpenpoppen, schorsmanden en speerwerpers zijn teruggegeven aan vertegenwoordigers van de Anindilyakwa. Zij zijn de oorspronkelijke bewoners van het eiland Groote Eylandt, vlakbij de noordkust van Australië. De objecten komen uit de collectie van Peter Worsley, die als professor in de sociologie werkte bij de Universiteit van Manchester. Worsley had in het kader van zijn PhD in 1950 sterke banden met de Anindilyakwa gemeenschap. Hij overleed in 2013.

Bron: The Art Newspaper

1 sept. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed publiceert rapport NK-collectie

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed publiceert de voortgangsrapportage van het onderzoek naar de nazi geroofde kunstwerken in de NK-collectie.

28 aug. Steeds meer landen verzoeken British Museum om teruggave kunstvoorwerpen

China heeft zich aangesloten bij de groep landen die bij het British Museum om teruggave verzoekt van koloniale kunstvoorwerpen. De toename van de verzoeken komt na de diefstal van voorwerpen in het museum door een voormalig curator van het museum. Het museum bezit 23.000 Chinese kunstvoorwerpen. Nigeria heeft verzocht om teruggave van Benin bronzen beelden en Griekenland heeft verzocht om teruggave van de Parthenon Marbles. Ook Ethiopië heeft het museum verzocht om de Maqdaala Collectie van wapens, juwelen en religieuze artefacten terug te geven.

Bron: Artnet News

17 juli. Amerika retourneert geroofde beelden aan Libië

Het Openbaar Ministerie in Manhattan heeft twee geroofde beelden teruggegeven aan Libië. De beelden, het marmeren gezicht van een Ptolemeïsche koningin en de vrouwenbuste, komen uit de collectie van voormalige handelaar Robin Symes. De beelden waren gestolen uit de oude stad Cyrene en door de Britse kunstmokkelaar Symes illegaal meegenomen. Symes wordt ervan verdacht lange tijd tussenpersoon te zijn geweest voor smokkelnetwerken van antiquiteiten over de hele wereld. Symes verborg de beelden meer dan 20 jaar in een opslagruimte in New York. Symes is 84 jaar en is verantwoordelijk voor veel verkopen van geroofde kunstvoorwerpen aan privéverzamelaars en kunstinstituten over de hele wereld.

Bron: [The Art Newspaper](#)

6 juli. Nederland geeft koloniale collecties terug aan Indonesië en Sri Lanka

Demissionair staatssecretaris Uslu (Cultuur en Media) heeft bekend gemaakt dat op verzoek van Indonesië en Sri Lanka 478 culturele objecten aan deze landen worden teruggegeven. Hiermee wordt het advies van de commissie Koloniale Collecties onder voorzitterschap van Lilian Gonçalves-Ho Kang You opgevolgd. Deze objecten zijn tijdens de koloniale periode via roof of dwang in Nederland terecht gekomen.

Bronnen: [NOS](#) en [Rijksoverheid](#) en [Erfgoedstem](#)

4 juli. Zwitserland restitueert gestolen fragment standbeeld aan Egypte

Zwitserland geeft een gestolen fragment terug van een oud standbeeld van Ramses II aan Egypte. In de jaren 1980 or 1990 is het fragment van een 3400 jaar oud stenen standbeeld van Ramses II gestolen. Het fragment werd in een strafzaak in het kanton Genève in beslag genomen.

Bron: [The Art Newspaper](#)

3 juli. Museum Tel Aviv annuleert conferentie vanwege geroofde kunst

Het Tel Aviv Museum of Art heeft een conferentie met Christie's geannuleerd die zou gaan over de kunst die tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi's is geroofd. De reden voor de annulering is de ophef die is ontstaan over de recente verkoop door Christie's van juwelen die ooit toebehoorden aan wijlen kunstverzamelaar Heidi Horten, de vrouw van een Duitse zakenman. Deze vrouw heeft destijds bij het verkrijgen van de juwelen geprofiteerd van de gedwongen verkoop en roof van objecten van Joodse mensen. De conferentie was gepland voor december 2023 en was georganiseerd ter gelegenheid van de 25e verjaardag van de Washington Principles. Ondanks protesten tegen de verkoop van de juwelen op de veiling, zette Christie's de veiling toch door waarbij de juwelen een bedrag van 202 miljoen US dollar opbrachten.

Bron: [The Art Newspaper](#)

6. Uitingvrijheid

30 aug. Oproep door Cubaanse kunstenaars wegens mensenrechtenschendingen

Een groep van 24 Cubaanse kunstenaars en wetenschappers heeft in een open brief gepubliceerd waarin ze de internationale kunstwereld oproepen om 'zich te richten op de onderdrukking door de Cubaanse regering van haar kunstenaars, haar voortdurende mensenrechtenschendingen en de humanitaire crisis van het land'. In de brief staat dat het Cubaanse regime 'kunst gebruikt om zijn publieke imago te redden'. Ook wordt opgeroepen om de culturele evenementen die door de Cubaanse regering worden georganiseerd en gefinancierd te boycotten. In Cuba is in december

2022 nieuwe strafrechtwetgeving in werking getreden. Deze nieuwe wetgeving bepaalt dat Cubaanse burgers veroordeeld kunnen worden tot twee jaar de gevangenisstraf vanwege het plaatsen van kritiek op de regering op sociale media, het ontvangen van externe financiering voor onafhankelijke culturele activiteiten, of het deelnemen aan activiteiten die kunnen worden opgevat als inmenging in de activiteiten van de regering.

Bron: [The Art Newspaper](#)

21 aug. Universiteit mag kunstwerk verbergen

De Amerikaanse rechter heeft geoordeeld dat de rechtenfaculteit van Vermont het kunstwerk *Underground Railroad* tegen de wil in van de kunstenaar Sam Kerson mag verbergen. Zij bevestigt daarmee de eerdere uitspraak van de rechter in 2021. De muurschildering van kunstenaar over slaverij wordt door een groep van meer dan 100 studenten en docenten als racistisch beledigend beschouwd. De muurschildering is 3 bij 3 meter groot en is bedoeld om de rol van Vermont te herdenken in de Underground Railroad. Dat was een netwerk dat tot slaaf gemaakte mensen hielp het zuiden van Amerika te ontvluchten naar het noordoosten en Canada. De rechtbank moest beslissing of het verbergen van de muurschildering kan worden beschouwd als het 'veranderen' van een kunstwerk. De rechter oordeelde dat het verbergen van een kunstwerk geen overtreding is van de [Visual Artists Rights Act \(VARA\)](#) uit 1990. Deze wet beschermt kunstenaars tegen het vernietigen of veranderen van hun werk zonder hun toestemming, zelfs als ze er geen eigenaar van zijn. Volgens de rechter omvat het wijzigen van een kunstwerk "duidelijk bepaalde veranderingen aan het werk zelf, zoals een extra penseelstreek, het wissen van inhoud, of het reorganiseren van een beweegbaar onderdeel. Wijziging, zoals conventioneel begrepen, omvat niet het verbergen van een kunstwerk achter een stevige barrière."

Bron: [Artnet News](#)

2 aug. Stadhuis verwijdert kunstwerken van kunstenaar

Het stadhuis van San Mateo in Californië heeft alle 20 schilderijen van de Californische kunstenaar Diego Marcial Rios verwijderd. De kunstwerken zouden zes weken worden tentoongesteld. Na twee dagen werden de kunstwerken weggehaald nadat er onrust onder de medewerkers in het stadhuis over de kunstwerken was ontstaan. Met name de politie afdeling had geklaagd over twee werken die de aandacht vestigden op gevallen van politimoorden op gekleurde mensen. Rios is niet de eerste kunstenaar in Amerika wiens werk wordt gecensureerd. Het videowerk van kunstenaar Evan Apodaca werd na een maand verwijderd van de internationale luchthaven van San Diego omdat het een kritische kijk op het Amerikaanse leger uitstraalde. De formele verklaring van de luchthaven was dat het voltooide werk "niet overeenkwam met het voorstel" dat de kunstenaar had ingediend. Het werk van de feministische Iraans-Amerikaanse kunstenaar Taravat Talepasand werd verwijderd van het Macalester College in St Paul, Minnesota omdat de afbeeldingen van moslimvrouwen met hijabs of niqabs, werd opgevat als het bespotten van de religie. Volgens de organisatie van [Arts and Culture Advocacy voor de National Coalition Against Censorship](#) is er een toename van censuur van de visuele en uitvoerende kunsten. Deze New Yorkse non-profitorganisatie promoot vrijheid van denken en pleit tegen censuur.

Bron: [The Art Newspaper](#)

12 juli. Wetgeving rondom dragshows bedreigen artistieke vrijheid

In 13 staten in Amerika (Arizona, Arkansas, Idaho, Kansas, Kentucky, Missouri, Montana, Nebraska, Oklahoma, South Carolina, Tennessee, Texas en West Virginia) zijn openbare shows strafbaar gesteld waarin dragqueens en dragkings aanwezig zijn en waar ook minderjarigen kunnen komen. In Texas wordt een dragshow wettelijk gedefinieerd als een "seksueel georiënteerde voorstelling die

een persoon jonger dan 18 jaar niet mag bijwonen". Organisaties die deze dergelijke shows organiseren kunnen een boete krijgen van 10.000 US dollar voor elke minderjarige die een show bijwoont. Diverse kunstgemeenschappen zijn erg bezorgd over deze wetgeving. In Amerika zijn dit jaar meer dan 500 anti-LGBTQ wetsvoorstellen in de staatswetgevingen ingediend. Het is de vraag wat deze wetgeving voor gevolgen heeft voor een tentoonstelling of voorstelling over seksuele geaardheid en genderidentiteit.

Bron: [The Art Newspaper](#)

7. Overig nieuws

22 sept. Kunstenaar wint rechtszaak tegen kunstplatform

NFT kunstenaar Danny Casale, die ook bekend staat als 'Coolman Coffeedan', heeft de rechtszaak gewonnen die [DigiArt](#) tegen hem had aangespannen. Dit bedrijf promootte de kunstwerken van Casale bij internationale kunstverzamelaars en investeerde daarbij grote bedragen geld. Volgens DigiArt verkocht de kunstenaar tegen contractuele afspraken in een grote serie NFT's en startte in 2022 een rechtszaak tegen hem. De kunstenaar pleegde volgens DigiArt contractbreuk wegens het niet delen van inkomsten en winst van de verkoop van de NFT's. Volgens de rechter gaf DigiArt geen gelijk omdat er geen startdatum in het contract met de kunstenaar was opgenomen.

Bron: [Artnet News](#)

18 sept. Erven kunstenaar starten rechtszaak over eigendom kunstwerken

De erfgenamen van kunstenaar John Baldessari, die vier jaar geleden is overleden, zijn verschillende rechtszaken gestart tegen voormalig kunsthandelaar Marian Goodman Gallery (MMG) en twee verzekeraars, XL Specialty Insurance en AXA Insurance. De erven claimen dat de galerie en de verzekeraars schuldig zijn aan het veroorzaken van miljoenen US dollar schade aan de kunstwerken van Baldessari. Na de dood van de kunstenaar stopte de erven de samenwerking met de galerie en droegen de kunstwerken over aan Sprüth Magers. Bij het ophalen van de kunstwerken bij de galerie ontdekten de erven dat veel kunstwerken beschadigd waren 'als gevolg van onrechtmatig gedrag van MGG terwijl deze kunstwerken in consignatie waren bij' of in het bezit waren van de galerie'. De galerie zou zich niet aan haar fiduciaire plicht hebben gehouden om de kunst veilig en vrij van schade te houden. De galerie zou ook 'grof nalatig' zijn geweest in het behandelen van de kunstwerken. De erven zijn weer aangeklaagd door een kunstfabrikant vanwege contractbreuk over de eigendom van kunstwerken. De fabrikant claimt samen met Baldessari de kunstwerken te hebben gemaakt.

Bron: [Artnet News](#)

5 sept. Kunstenaar schuldig aan plagiaat

Ye Yongqing, een bekende Chinese kunstenaar is schuldig geacht aan plagiaat door het werk van de Belgische kunstenaar Christian Silvain te kopiëren. Yongqing verdiende door het plagiaat van 87 kunstwerken van Silvain miljoenen US dollars en moet aan Silvain een schadevergoeding van 690.000 US dollar betalen. Silvain werd door een galeriehouder in Amsterdam getipt over het plagiaat.

Bron: [Artnet News](#)

29 aug. Kunstenaar beschuldigd van gebruik kunstwerk andere kunstenaar

Alberta Whittle wordt beschuldigd van het gebruiken van delen van het kunstwerk van Mary Redmond. Whittle's kunstwerk *The Venny The Jumps*, werd in 2018 in het Hospitalfield House Arts

Centre in Arbroath in Schotland vertoond. Redmond heeft haar auteursrecht ingediend tegen Whittle en de National Galleries of Scotland. De galerie heeft het kunstwerk van Whittle getoond. Het kunstwerk bevatte metalen golfplaten die door Redmond met de hand zijn gemaakt. Nadat deze tentoonstelling was afgelopen sprak Redmond met de directie van de galerie af dat de metalen platen konden worden weggegooid of hergebruikt. Redmond heeft nooit hierop een reactie ontvangen. Later bleek dat de galerie de metalen platen aan Whittle had gegeven zonder medeweten of toestemming van Redmond. De galerie beschouwt de claim van Redmond als juridisch ongegrond.

Bron: [The Art Newspaper](#)

21 aug. Amerikaanse rechtbank verwerpt claim auteursrecht op A.I.-kunstwerk

Een rechtbank in Columbia verwerpt de claim van computerwetenschapper Stephen Thaler om auteursrecht te krijgen op een kunstwerk gemaakt door kunstmatige intelligentie. Het was de derde poging van Thaler om het auteursrecht op het kunstwerk 'A Recent Entrance to Paradise', (2012). Thaler ontwikkelt en bezit computerprogramma's die volgens hem originele visuele kunstwerken kunnen maken. Het programma "Creativity Machine" heeft volgens Thaler het kunstwerk gemaakt. In 2018 probeerde hij het kunstwerk te registreren bij het U.S. Copyright Office. Hij identificeerde de auteur van het werk als de Creativity Machine. Als eigenaar van dit computerprogramma claimde hij het auteursrecht op het kunstwerk. Het U.S. Copyright Office wees het verzoek van Thaler af omdat het kunstwerk niet het noodzakelijke menselijke auteurschap had om een auteursrechtclaim te ondersteunen. De rechter wees de claim af wegens het ontbreken van "menselijk auteurschap" bij het maken van het werk en ziet Thaler niet als medeauteur. Thaler gaat in hoger beroep tegen de beslissing van de rechtbank.

Bron: [Artnet News](#)

9 aug. Nalatenschap kunstenaar moet andere co-auteur noemen

De rechtbank van München heeft geoordeeld dat de nalatenschap van Martin Kippenberger de Berlijnse kunstenaar Götz Valien als co-auteur moet noemen bij twee schilderijen. Valien voerde het werk van Kippenberger uit bij de schilderijen van de 'Parijse bar' uit begin jaren 1990. De twee kunstwerken vertonen de beroemde bar in Berlijn waar veel bekende mensen uit de kunstwereld kwamen. Valien was ingehuurd door reclamebedrijf Werner-Werbung om de twee kunstwerken te maken. Het reclamebedrijf was weer ingehuurd door Kippenberger om een schilderij te laten maken van foto's van een tentoonstelling die hij had georganiseerd in de bar. Het schilderij zou het interieur van de bar laten zien met de kunstwerken van Kippenberger's vrienden die aan de muur hingen. De eerste versie was klaar in 1992 en de tweede versie in 1993. Beide schilderijen zijn gesignd door Kippenberger om tentoongesteld te worden in het Centre Pompidou. De uitvoering van deze twee schilderijen is gedaan door Valien. Een derde versie van het schilderij is in 2010 gedaan, na de dood van Kippenberger. Deze versie wordt uitsluitend toegeschreven aan Valien. De rechter kwam tot deze beslissing door de verschillen tussen de originele foto waarvan Valien werkte en zijn eigen, levendigere interpretatie van de scène. Deze interpretatie wordt door de rechter beschouwd als een bewijs van artistieke vrijheid, zelfs als het oorspronkelijke concept voor de schilderijen duidelijk van Kippenberger was. Volgens de rechter had Valien "bij het maken van de schilderijen genoeg speelruimte voor zijn eigen creatieve werk".

Bron: [Artnet News](#)

8 aug. Rechtszaak van kunstenaar tegen filmster

Beeldhouwster Peggy Detmers is een rechtszaak gestart tegen filmster Kevin Costner over het kunstwerk dat ze maakte voor zijn geplande luxe vakantieoord. Begin jaren 90 gaf Costner de

kunstenares de opdracht om *Lakota Bison Jump* te maken voor een geplande vakantieoord in South Dakota. Het beeldhouwwerk omvat drie Lakota die te paard een kudde van 14 buffels van een klif jagen. Detmers kreeg hiervoor een honorarium van 300.000 US dollar en royalty's van reproducties van het beeld die door het vakantieoord zouden worden verkocht. In 2000 stopte Detmers tijdelijk met het werk totdat Costner haar 60.000 dollar extra bood. Zij sloten een nieuwe overeenkomst waarin werd afgesproken dat indien het beeldhouwwerk niet binnen 10 jaar klaar zou zijn en het kunstwerk nog niet "op een prettige manier elders tentoongesteld" zou worden, Costner het zou verkopen en de winst met Detmers zou delen. Detmers zou ook de auteursrechten krijgen. Toen de bouw van het vakantieoord niet doorging, gebruikte Costner het land als toeristische attractie voor het verhaal Ta'Tanka: Story of the Bison. Het beeld van Detmers staat wel bij deze attractie. Detmers ontvangt royalty's voor de reproducties in de cadeauwinkels, maar klaagde in 2008 toch Costner aan in de hoop dat hij het beeld zou kunnen verkopen. De rechter achtte Ta'Tanka als een herinstallatie van het beeld "elders" en ook het hoger beroep van Detmers slaagt niet. In 2021 verkoopt Costner het land maar houdt het beeld van Detmers en verplaatst het. Detmers krijgt van het hooggerechtshof gelijk vanwege een schijnbaar verkeerde interpretatie van de grammatica in haar contract met Costner. De voorwaarden zouden door de andere rechters verkeerd zijn geïnterpreteerd. Er zou hierbij alleen zijn geëist dat Costner het werk gedurende 10 jaar "op aanvaardbare wijze elders tentoonstelt".

Bron: [Artnet News](#)

18 juli. Amerikaanse rechter verwerpt rechtszaak over Guelph Treasure

Het Amerikaanse Hof van Beroep heeft de rechtszaak van de nazaten van de Joodse voormalige eigenaren van de Guelph collectie verworpen. Daarmee bevestigt het Hof van Beroep een eerdere beslissing van een Amerikaanse rechtbank in 2022 die de erven het recht ontnam om hun claim te laten beoordelen door een Amerikaanse rechtbank. De erven hebben een langlopende juridische strijd tegen de [Pruisische Cultural Heritage Foundation](#). Deze stichting beheert de Guelph collectie dat deel uitmaakt van de collectie van het Berlijnse Kunstgewerbemuseum. Volgens de stichting is zij als Duitse staatsinstelling immuun voor juridische beslissingen van de Amerikaanse rechter op grond van de [Foreign Sovereign Immunities Act](#). Volgens de stichting bevestigt de uitspraak van het Hof van Beroep haar standpunt in deze.

Bron: [The Art Newspaper](#)

14 juli. Kunstenaars klagen Chinese online retailer aan.

De kunstenaars Krista Perry, Larissa Martinez en Jay Baron hebben een rechtszaak tegen het Chinese modebedrijf Shein aangespannen. Volgens de kunstenaars heeft Shein een 'geheim algoritme' gebruikt om hun werk te identificeren en te stelen. Daarmee heeft het bedrijf de [Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act](#) (RICO) overtreden. Het algoritme zou zijn gebruikt om trending kunstwerken te identificeren. De kunstwerken zouden daarna zijn gebruikt op hun kleding. Shein heeft laten weten dat ze inbreukclaims rondom intellectueel eigendomsrechten serieus neemt en dat ze zich zullen verdedigen tegen deze rechtszaak omdat de claim ongegrond is. Shein wordt ook aangeklaagd door kunstenaar Michael Moebius wegens het onrechtmatig gebruik van zijn kunstwerk op kleding geproduceerd door Shein.

Bronnen: [Artnet News](#) en [Artnet News](#)

Opmerkelijk

16 aug. Medewerker steelt voorwerpen uit collectie van museum

Peter John Higgs, een voormalig curator van het British Museum in Londen wordt ervan verdacht sieraden, halfedelstenen en andere voorwerpen uit de collectie van het museum te hebben gestolen. Het museum ontdekte dat er waardevolle voorwerpen uit de collectie verdwenen en na onderzoek kwam de diefstal van de medewerker aan het licht. De voorwerpen werden niet tentoongesteld maar opgeslagen voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden. De medewerker is ontslagen en de bestuurder van het museum is afgetreden. Er is een strafrechtelijk onderzoek gestart naar de medewerker. Higgs verkocht enkele bijzondere en waardevolle voorwerp via eBay. Uit onderzoek blijkt dat meer dan 1500 voorwerpen uit het museum zijn onvreemd. Het museum herzielt haar veiligheidsbeleid en uitvoering.

Bron: [Artnet News](#) en [The Art Newspaper](#) en [The Art Newspaper](#) en [The Art Newspaper](#)

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u lid bent van de VKCR. Mocht u deze nieuwsbrief niet op prijs stellen dan kunt u zich afmelden voor toekomstige nieuwsbrieven via [deze link](#), of door een email te sturen naar nieuws.vkcr@gmail.com. Vragen, aanbevelingen, evenementen en opmerkingen kunnen gericht worden aan Laurens Kasteleijn en Marilix Beernink, namens de redactie.